

Vlaams
Parlement

ingediend op **741** (2015-2016) – Nr. 3
13 juli 2016 (2015-2016)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Koen Daniëls

over de nota van de Vlaamse Regering

ingediend door viceminister-president Hilde Crevits

over lerarenopleidingen versterken.
Wervende en kwalitatieve lerarenopleidingen
als basispijler voor hoogstaand onderwijs

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Kathleen Helsen.

Vaste leden:

Vera Celis, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester, Kathleen Krekels, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde;

Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jan Durnez, Kathleen Helsen;

Ann Brusseel, Jo De Ro;

Caroline Gennez, Tine Soens;

Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

Peter Persyn, Grete Remen, Axel Ronse, Willy Segers, Ann Soete, Manuela Van Werde;

Caroline Bastiaens, Sabine de Bethune, Vera Jans, Katrien Schryvers;

Jean-Jacques De Gucht, Francesco Vanderjeugd;

Katia Segers, Steve Vandenberghe;

Elke Van den Brandt.

Documenten in het dossier:

741 (2015-2016) – Nr. 1: Nota van de Vlaamse Regering

– Nr. 2: Verslag van de hoorzitting

INHOUD

1. Toelichting door minister Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs.....	4
1.1. Algemeen.....	4
1.2. Onderliggende visie.....	5
1.3. Uitdagingen en bouwstenen.....	5
1.4. Verdere stappen en timing	8
2. Vragen en opmerkingen van de leden.....	8
2.1. Vragen en opmerkingen van Elisabeth Meuleman	8
2.2. Vragen en opmerkingen van Jo De Ro.....	9
2.3. Vragen en opmerkingen van Caroline Gennez	10
2.4. Vragen en opmerkingen van Steve Vandenberghe	11
2.5. Vragen en opmerkingen van Koen Daniëls.....	11
2.6. Vragen en opmerkingen van Jan Durnez	12
2.7. Vragen en opmerkingen van Kathleen Krekels	13
2.8. Vragen en opmerkingen van Jos De Meyer	13
2.9. Vragen en opmerkingen van Kathleen Helsen	13
3. Antwoorden van minister Hilde Crevits	14
4. Replieken	17
Gebruikte afkortingen.....	18
Bijlage: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

Op 30 juni 2016 besprak de Commissie voor Onderwijs de nota van de Vlaamse Regering, ingediend door viceminister-president Hilde Crevits over 'lerarenopleidingen versterken. Wervende en kwalitatieve lerarenopleidingen als basispijler voor hoogstaand onderwijs'. Voor de toelichting maakte minister Crevits gebruik van een powerpointpresentatie die terug te vinden is op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be. Voorafgaand had op 28 juni een hoorzitting plaats over de conceptnota (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 741/2).

1. Toelichting door minister Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs

1.1. Algemeen

Minister *Hilde Crevits* zegt dat door de lerarenopleiding, het volwassenenonderwijs en het hoger beroepsonderwijs te hervormen het onderwijslandschap wordt hertekend. Zo wordt aan elk niveau meer slagkracht gegeven om de expertise te laten renderen en nog betere resultaten te boeken. Ook de conceptnota *Lerarenopleidingen* zet een aantal krijtlijnen uit die zullen leiden tot wijzigingen. De minister is er zich van bewust dat dit tot opmerkingen en zorgen leidt. Ze benadrukt dat alles vertrekt vanuit een positieve benadering, kwaliteit en complementariteit. Naast de inhoudelijke uitdagingen die er zijn voor alle lerarenopleidingen kent Vlaanderen vandaag twee soorten lerarenopleidingen die door drie types instellingen worden aangeboden. Samen verzorgen zij een ruim aanbod van mogelijkheden voor potentiële leraren. De minister wil ervoor zorgen dat dit aanbod minder versnipperd wordt georganiseerd en dat de aanbieders onderling beter samenwerken met als doel het versterken van de lerarenopleidingen.

De krijtlijnen in de conceptnota impliceren dan ook dat hogescholen en universiteiten zullen moeten inzetten op differentiatie om de doelgroep zijinstromers te behouden. De expertise van de CVO's is hierbij cruciaal. Samen kan een nog sterker verhaal dan vandaag worden geschreven en daarvoor is openheid, respect en een constructieve houding nodig. Aan de CVO's vraagt de minister expliciet om de opportuniteiten over de conceptnota's heen te zien. De minister vraagt inspanningen van iedereen: CVO's, universiteiten en hogescholen. Allen zaten mee aan tafel binnen de taskforce toen deze hervorming werd uitgetekend.

Wat de timing betreft, is er een traject voorzien tot uiterlijk 1 september 2019. Er zal veel en continu overleg met het werkveld nodig zijn. De eerste werkgroepen lerarenopleidingen zijn van start gegaan die de conceptnota inhoudelijk verder uitwerken. Zij kunnen rekening houden met de opmerkingen die bij de deze bespreking worden gemaakt. Het gaat om volgende werkgroepen die samengesteld zijn met vertegenwoordigers van alle aanbieders van lerarenopleidingen, de koepels en de netten en de sociale partners:

- werkgroep beheersingsniveaus;
- werkgroep bachelor kleuteronderwijs en lager onderwijs;
- werkgroep bachelor secundair onderwijs;
- werkgroep educatieve master voor het secundair onderwijs;
- werkgroep bachelor en educatieve master in de kunsten;
- werkgroep onderzoek naar een profiel in onderwijs op niveau 5;
- werkgroep ontwikkelen traject zijinstroom.

Net als het volwassenonderwijs en het hoger beroepsonderwijs is de hervorming van de lerarenopleidingen een verhaal van maximaal kansen geven en optimaal talenten benutten. Kansen voor iedere jongere of volwassene die zijn leerloopbaan verder wil uitbouwen of een nieuwe richting geven. Dat is dus ook een krachtig verhaal over de emancipatorische rol van onderwijs. Door te investeren in kwaliteitsvolle leerkrachten wordt het onderwijs over de hele lijn versterkt.

1.2. Onderliggende visie

Te vaak wordt gesteld dat de conceptnota vormgegeven is vanuit een structuurdenken. De nota gaat uit van een positieve benadering, kwaliteit en complementariteit. Verschillende sprekers tijdens de hoorzitting, waaronder prof. dr. Geert Kelchtermans, hebben ook naar deze punten verwezen als zijnde belangrijk.

Een leerkracht maakt in zijn loopbaan al snel het verschil voor honderden leerlingen. De minister wil de omslag maken naar een positieve benadering. Dat betekent ten eerste geen deficitdenken: waardeer leraren en hun opleiding eerst en vooral om wat ze kunnen, en reken ze niet meteen af op hun tekortkomingen. Ten tweede moet men niet dramatiseren wanneer de instroom bestaat uit “maar” tso- of bso-leerlingen: wat telt is de uitstroom en de lat die daar gelegd en gehaald wordt. Ten derde moet men niet polariseren vanuit de zogezegd lamentabele kwaliteit van opleidingen ten opzichte van andere. De visitatierapporten van alle lerarenopleidingen zijn volgens een onafhankelijk en deskundig proces gelopen. De kwaliteit is doorgaans goed, en als er problemen zijn dan kunnen die voorkomen in zowel universiteiten, hogescholen én CVO's. Er is ruimte voor verbetering en dat is de reden van de hervorming. Ten slotte houdt een positieve benadering in dat niet wordt vertrokken van gemakkelijke clichés over ivoren torens en de praktijkshock. Er moet vertrouwen zijn in hoe opleidingen nu al vernieuwend omgaan met bijvoorbeeld stage en diversiteit.

Naast een positieve benadering vertrekken de gemaakte keuzes vanuit kwaliteit. Vooreerst is iedereen het erover eens dat een leerkracht in staat moet zijn om “informatie over en uit de discipline, ideeën en oplossingen voor problemen over te brengen op een publiek, bestaande uit specialisten of niet-specialisten”. Als men daar mee akkoord gaat, bevestigt men dat leraren opgeleid dienen te worden op minimaal niveau 6. Dit is namelijk letterlijk een van de Dublin-descriptoren van niveau 6. Er wordt met andere woorden niet vertrokken vanuit een structuurdiscussie maar wel vanuit de verwachtingen ten aanzien van leraren. De minister vindt het vreemd dat het evident en noodzakelijk wordt gevonden dat een logopedist, een advocaat, een voedings- en dieetkundige, een laborant enzovoort bachelors en masters moeten zijn, terwijl voor leraren die lat niet moet gelegd worden of dat deze te hoog zou zijn.

Tot slot is er de complementariteit door het samenbrengen van expertise en de krachten te bundelen. De minister wil afstappen van een situatie waarbij CVO's, hogescholen en universiteiten elkaar beconcurreren met een aanbod dat ze alle drie ontwikkelen voor zowel dag- als avondstudenten, jongere en oudere studenten. Net zoals het CVO al lang geen avondschool meer is, zijn hogescholen en universiteiten al lang geen dagscholen meer.

De conceptnota vertrekt vanuit duizenden pagina's evaluaties en overleg met CVO's, hogescholen, universiteiten, koepels en netten, studenten, sociale partners en de Vereniging Lerarenopleiders Vlaanderen. De uitdagingen en de geformuleerde bouwstenen komen dus niet uit de lucht gevallen.

1.3. Uitdagingen en bouwstenen

Als het Vlaamse onderwijs vandaag zo sterk is, is dat in de eerste plaats te danken aan de dagelijkse inzet en de professionaliteit van meer dan 150.000 leraren. De persoon van de leraar is bepalend voor de kwaliteit van het onderwijs.

Op dit moment kent Vlaanderen twee soorten lerarenopleidingen die door drie types instellingen aangeboden worden. Het gaat om de geïntegreerde opleidingen die kleuterleiders, onderwijzers en leraren secundair onderwijs opleiden. En om

de specifieke lerarenopleiding na een vakinhoudelijke basisopleiding of een beroepservaring.

Vervolgens gaat de minister in op enkele bouwstenen van de hervorming. Ten eerste gaat het om zowel een kwalitatieve als kwantitatieve versterking: meer en sterkere leraren voor de klas. Ten tweede wordt de instroom versterkt door een verplichte, maar niet-bindende instapproef. Deze proef wordt ontwikkeld vanuit de expertise van de lerarenopleidingen. Een aantal sprekers tijdens de hoorzitting en de Vlor maakten kanttekeningen bij deze proef. De minister zegt dat de opgesomde randvoorwaarden van de Vlor zijn meegenomen in de uitwerking van de toelatingsproef. Ze stelt vast dat de geïntegreerde lerarenopleidingen hier samen werk van maken. Net zoals Johan Veeckman, voorzitter van de VLHORA, vraagt ze om de toets alle kansen te geven. De eerste pilots werden nog maar uitgevoerd.

Een derde bouwsteen bestaat er in dat alle lerarenopleidingen inhoudelijk worden versterkt door in te zetten op de kennis van de te onderwijzen vakinhoud net zoals op de noodzakelijke didactische vaardigheden alsook klasmanagement. Tevens worden ze geactualiseerd door extra aandacht te besteden aan nieuwe uitdagingen van onze huidige maatschappij zoals diversiteit, anderstaligheid, kansarmoede enzovoort. Ook inzicht in de volledige opdracht van de leraar met onder andere organisatieprincipes van scholen en van goed schoolbeleid worden meegenomen.

Ten vierde wordt expliciet gezegd wat verwacht wordt dat leraren meekrijgen vanuit de opleiding aan vaardigheden, kennis en competenties. De Vlor heeft vragen bij het voornemen van beheersingsniveaus. Dit zou een "moeilijk concept" zijn en de Vlor vroeg om deze werkgroep niet op te starten. De verschillende sprekers vanuit onderzoek zijn wel vragende partij en stellen dat minimumeisen voor afgestudeerden duidelijk moeten zijn. Er werd beslist om de werkgroep toch te laten starten.

Verder worden alle leraren op het niveau van bachelor of master opgeleid. Daartoe wordt alle expertise en specifieke knowhow van de verschillende aanbieders van lerarenopleidingen binnen onze hogescholen en universiteiten gebundeld. Ook de uitgebreide expertise van de CVO's die met de specifieke lerarenopleiding een belangrijke speler vormen, wordt structureel ingebed in het hoger onderwijs. Respect en erkenning vormen in deze transitie kernwaarden. De minister is verheugd dat de Vlor aangeeft dat de keuze voor kwalificatieniveau 6 en 7 transparant is en hoge kwaliteit garandeert. De bezorgdheden van de Vlor en de SERV over het blijven aantrekken van zijinstromers en het borgen van de expertise van de CVO's, evenals de bereikbaarheid van toekomstige lerarenopleidingen, deelt de minister. In de conceptnota werden hierover een aantal garanties ingebouwd.

Door ook educatieve masters in te richten zal een jongere op zijn achttiende ook aan de universiteit de bewuste keuze kunnen maken voor een sterke opleiding als leraar. Ook de Vlor is voorstander van de educatieve master. De door hen geformuleerde vragen en aandachtspunten komen aan bod in de werkgroep educatieve master.

De bouwsteen lerarenopleidingen op niveau 6 en 7 genereert andere eisen op vlak van onderwijs en onderzoek. De minister verwijst hierbij ook naar de tevredenheid van verschillende sprekers over de ruimte en noodzaak voor vakdidactisch en praktijkgericht onderzoek. Daarnaast wordt onderzocht of een profiel in onderwijs op niveau 5 mogelijk is. De minister benadrukt dat het gaat om een 'profiel' in onderwijs en niet over de 'praktijkleraar op niveau 5'. Als het onderzoek zou uitwijzen dat dit noodzakelijk is, dan zal daar gevolg worden aan

gegeven. Momenteel is de minister nog niet overtuigd van de noodzaak van een opleiding op niveau 5. In dat geval moet nagegaan worden wat dat profiel juist inhoudt. De minister is er geen voorstander van dat alle praktijkleerkrachten ingeschaald worden op niveau 5 terwijl de lerarenopleidingen op niveau 6 en 7 worden ingeschaald met daarbij horende verwachtingen. Deze verwachtingen gelden evenzeer voor praktijkleerkrachten.

Ook de Vlor geeft aan dat echte leraren op niveau 5 creëren niet verzoenbaar is met de ambitie om te lerarenopleiding te versterken. De SERV stelt dat er wel een lerarenopleiding moet zijn op niveau 5. Een werkgroep zal dit verder bekijken.

De lerarenopleiding zal steeds de dubbele focus behouden op generatiestudenten (jongeren die 18 zijn en uit het secundair onderwijs komen) en op zijinstromers, die aanvankelijk een andere studierichting kozen of op de arbeidsmarkt aan de slag gingen. Beide groepen zijn noodzakelijk voor het onderwijs. Een heldere definitie van een zijinstromer, conform de vraag van de Vlor, is opgenomen als een van de opdrachten van de werkgroep zijinstroom. Hierbij aansluitend verwijst de minister naar het opentrekken van lio naar alle lerarenopleidingen. Ook dit vormt voor bepaalde groepen een aantrekkelijk traject. De Vlor, net als een aantal sprekers, juicht dit toe.

Andere bouwstenen zijn fijnmazigheid en flexibiliteit zonder proliferatie. Het is de bedoeling om het aanbod niet te verschrallen: de huidige fijnmazige spreiding behouden en de flexibele organisatie voor de cursisten. Maar tegelijkertijd mag er geen proliferatie optreden. Er wordt gewerkt aan de nodige maatregelen om het aanbod rationeel te houden en toch maximaal af te stemmen op de noden van de cursisten.

Wat flexibele trajecten betreft, verwijst de minister naar eerdere opmerkingen van parlementsleden over een doorgeschoten flexibilisering. Dat staat haaks op de opmerkingen dat hogescholen en universiteiten geen flexibele trajecten gaan kunnen aanbieden. Zij hebben echter al ervaring met flexibele trajecten. Maar ze zullen de expertise van de CVO's nodig hebben voor het organiseren van een modulair opgevat aanbod, 's avonds en in de weekends, door lectoren die een sterke band met de praktijk hebben. Daarom is het belangrijk dat de personeelsleden mee kunnen overgaan en de huidige samenwerkingsverbanden nog hechter worden zodat de toekomstige versmelting vlekkeloos kan verlopen.

De minister verwijst naar haar opmerking bij de bespreking van de conceptnota over de uitbouw van het hoger beroepsonderwijs (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 740/1) dat het nog meer afstemmen van hoger onderwijs op zijinstromers voor de hogescholen een uitdaging is maar ook een opportuniteit die positief kan afstralen op de rest van het hoger onderwijs.

Verder worden de lerarenopleidingen en het werkveld gefaciliteerd door het ontwikkelen van een Vlaanderenbreed registratiesysteem voor stages in het secundair onderwijs, met als doel vraag en aanbod met elkaar te linken, een betere samenwerking en minder planlast. De Vlor vindt dat een positieve stap.

Dit alles wordt vormgegeven in nauw overleg met de experten op het veld, zij die de kennis en ervaring hebben en het ook in de praktijk zullen moeten uitrollen. De minister wil ambitieus zijn maar ook realistisch in wat haalbaar is.

De geldende regelgeving inzake studentenaangelegenheden (studentenvoorzieningen, studietoelage en studiegelden), personeelsaangelegenheden en financiering van de lerarenopleidingen zal per 1 september 2019 deze van het hoger onderwijs worden.

Voor deze drie componenten wordt maximale afstemming gezocht met de conceptnota hoger beroepsonderwijs.

1.4. Verdere stappen en timing

De werkgroepen zijn van start gegaan. De verplichte niet-bindende toelatingsproef wordt uitgetest en de invoering is voorzien voor 2017. De bespreking en de goedkeuring van het decreet is voor 2018 zodat het in werking kan treden in 2019. De externe kwaliteitscheck is voorzien voor 2020.

De minister vat samen dat er lerarenopleidingen komen op kwalificatieniveau 6 en 7 met een traject voor generatiestudenten en een traject voor zijinstromers met eindverantwoordelijkheid bij de hogescholen en universiteiten. Door het volwassenenonderwijs en het hoger beroepsonderwijs (en de lerarenopleiding) beter te positioneren en scherper te profileren in het onderwijslandschap, komen ieders eigenheid, expertise en focus duidelijker tot uiting. De hele operatie zorgt voor een meer logische indeling van het landschap, zowel voor het volwassenenonderwijs als het hoger onderwijs. Ze zou dus kansen moeten geven om met de middelen die er zijn (en blijven) beter te focussen, expertise te bundelen en homogener te werken.

De minister verwijst naar het schema met de onderwijsniveaus na de hervorming in het hoger en volwassenenonderwijs (zie laatste pagina powerpointpresentatie).

Tot slot merkt zij op, verwijzend naar de opmerkingen van sprekers tijdens de hoorzitting, dat er nog werk is aan een empathische benadering tussen de huidige aanbieders van lerarenopleidingen. Zij zal niet toestaan dat hierdoor kortsluitingen ontstaan.

2. Vragen en opmerkingen van de leden

2.1. Vragen en opmerkingen van Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman verwijst naar de kritische reacties op de conceptnota tijdens de hoorzitting. Dit verwonderde haar omdat hij werd voorbereid door een taskforce met een brede vertegenwoordiging. Ze heeft de indruk dat die vertegenwoordiging niet altijd representatief was.

De idee van de stageregistratiesysteem kon volgens haar geen enkele spreker bekoren. De vraag is het of de juiste oplossing is voor een tekort aan stageplaatsen. Worden scholen verplicht om een minimum aantal stageplaatsen aan te bieden? Problematisch zou ook het gebrek aan een band zijn tussen de opleiding en de stageschool. Dat is in tegenspraak met wat de conceptnota een professioneel continuüm noemt.

De niet-bindende toelatingsproef verhindert niet dat voldoende differentiatie en begeleiding nodig blijft. Uit het EVALO-onderzoek blijkt volgens prof. dr. Martin Valcke dat alleen de CVO's hiermee ervaring hebben. Bij een vertegenwoordiger van de hogescholen bleek zelfs geen bereidwilligheid om te differentiëren omdat er nu al veel studenten zijn en er geen middelen voor zijn. Net bij die hogescholen zouden de lerarenopleidingen moeten inkantelen, ze zouden praktijkleerkrachten moeten opleiden, de zijinstromers opleiden en flexibele trajecten aanbieden. Daarom vraagt mevrouw Meuleman zich fundamenteel af of dergelijke structuurhervorming aangewezen is die tot gevolg heeft dat een grote, diverse, groep leerkrachten onvoldoende kan begeleid worden. Ze is hierover ernstig bezorgd.

Volgens een aantal sprekers op de hoorzittingen zou men beter focussen op een aantal inhoudelijke verbeteringen in plaats van een grote structuurhervorming.

Prof. dr. Martin Valcke is bijvoorbeeld van mening dat de conceptnota te weinig antwoorden biedt op het verwerven van moeilijke competenties (omgaan met diversiteit, les geven in een grootstedelijke context enzovoort). Prof. dr. Geert Kelchtermans sprak van het ontbreken van verwerven van kennis over het mesoniveau (partnerschappen, omgaan met ouders, het functioneren op schoolorganisatieniveau). Zelfs als het ondenkbaar is om al deze competenties in een lerarenopleiding te verwerven, dan zou dit moeten aangeleerd worden via de aanvangsbegeleiding en navorming. Dat komt in de nota echter nauwelijks aan bod. Het betekent ook dat in de lerarenopleiding verschillende profielen en specialisaties nodig zullen zijn, bijvoorbeeld in het kader van het M-decreet.

Wat ook niet aan bod komt in de conceptnota is het professionaliseren van de lerarenopleiders. Zij moeten ook leren omgaan met diversiteit, zich kunnen versterken door onderzoek te doen enzovoort.

Niet alleen is er te weinig diversiteit bij de instroom maar bijkomend ook bij de uitstroom. Ook hier geeft de conceptnota geen antwoorden.

Tot slot zal de structuurhervorming budgetneutraal moeten worden doorgevoerd. De hogescholen zijn van mening dat dit onmogelijk is. Daarom vraagt Elisabeth Meuleman zich af of het niet beter is om de middelen voor de structuurhervorming te besteden aan een goede aanvangsbegeleiding, nascholing enzovoort.

2.2. Vragen en opmerkingen van Jo De Ro

Jo De Ro is het eens met prof. dr. Martin Valcke als hij zegt dat de lat voor leerkrachten hoog moet liggen, gelet op de uitdagingen die op het onderwijs afkomen. Onderzoek toont aan dat het doel van een hoog niveau voor de lerarenopleidingen nog niet bereikt is.

Hij vindt het erg belangrijk dat het signaal van de CVO's wordt opgepikt. Een aantal uitspraken over praktijkleerkrachten waren soms ontstellend. Er werd gesproken over een lager niveau of 'assistent teacher'. Op het vlak van differentiatie en diversiteit moeten de hogescholen en universiteiten niet neerkijken op de CVO's. Differentiatie en diversiteit zijn echter twee aspecten die cruciaal zijn voor het slagen van de hervorming. Dat een van de vertegenwoordigers van de hogescholen toegaf dat men gestopt is met differentiëren in de lerarenopleiding is ontstellend.

Wat flexibiliteit betreft, is er volgens de spreker een duidelijk verschil tussen de flexibiliteit bij het omgaan met studiepunten en de flexibiliteit inzake opleidingsaanbod, bijvoorbeeld voor deeltijdse zijinstromers. Dat zou ook in het loopbaanpact aan bod moeten komen zodat mensen deeltijds in de private of non-profitsector kunnen werken en deeltijds hun praktijkervaring delen via onderwijs.

Meer praktijkgericht onderzoek kan bij *Jo De Ro* op veel bijval rekenen, zoals ook gevraagd door de Taskforce Onderwijs Vlaamse Rand. Ook het opentrekken van de lio's naar andere niveaus is positief voor hem. Hij verwijst naar het proefproject met kleuterleidsters waarover hij sprak tijdens de hoorzitting.

Hij vraagt een reactie van de minister op de koele reacties op de toelatingsproef en het stageregistratiesysteem.

De hervorming is volgens *Jo De Ro* nodig maar ze zal pas geslaagd zijn als ook de sterke punten van de huidige drie opleidingsverstrekkers blijven en al de zwakke punten opgelost worden.

2.3. Vragen en opmerkingen van Caroline Gennez

Caroline Gennez zal achtereenvolgens ingaan op de instroom, de opleiding, de uitstroom, de diversiteit en de financiering.

Volgens haar is iedereen het er over eens dat een sterke instroom noodzakelijk is. Zij verwijst naar haar voorstel van resolutie betreffende de bevordering van de aantrekkelijkheid van het beroep en de loopbaan van leraar (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 779/1) en de sp.a-nota 'De Leraar van Morgen' waarin een analyse van de instroom is opgenomen. Deze verschuift van vooral theoretisch gevormde jongeren naar jongeren met een meer praktijkgerichte vooropleiding. Zij is van oordeel dat de theoretische basiskennis op niveau moet blijven. De keuze voor het beroep van leerkracht moet bewust zijn en geen tweede of derde keuze, zoals nu vaak het geval. In de conceptnota wordt de niet-bindende toelatingsproef naar voor geschoven als oplossing. De sp.a-fractie is hier a priori niet tegen en is van oordeel dat elk instrument moet getoetst worden op de validiteit en het versterken van de instroom. Tot haar verbazing waren de sprekers op de hoorzitting niet overtuigd dat dit een oplossing is. Volgens prof. dr. Martin Valcke moeten alle jongeren aan minimumingangseisen voldoen. Het bereiken van de eindtermen op het einde van het secundair onderwijs is daarbij de ondergrens. De sprekers waren het er ook over eens dat de lat hoog moet worden gelegd en dat uitstromende jongeren alle vereiste competenties moeten verworven hebben. Dat blijkt niet het geval te zijn.

Om de instroom te verbeteren wordt alleen de niet-bindende toelatingsproef voorgesteld. Caroline Gennez vraagt zich af of er nog andere alternatieven mogelijk zijn zoals het testen van de eindtermen op leerlingenniveau aan het einde van het secundair onderwijs, een imagocampagne (zoals bijvoorbeeld voor de zorgopleidingen), talentrecruterende enzovoort.

Wat de opleiding betreft, blijken de verwachtingen voor toekomstige leerkrachten hooggespannen te zijn. Volgens de OESO is de impact van een leerkracht niet afhankelijk van de klasgrootte, basisfinanciering of infrastructuur maar zijn de pedagogische en inhoudelijke competenties van leerkrachten doorslaggevend. De focus moet daarop liggen en de conceptnota doet dit volgens haar te weinig. Ook kennis van klasmanagement, schoolcultuur en participatie zijn belangrijk maar komen te weinig aan bod.

Voor het stageregistratiesysteem verwijst ze naar de kritische opmerkingen tijdens de hoorzitting.

Om te komen tot een goede uitstroom is het belangrijk dat er strenge kwaliteitseisen zijn. De experts stelden vast dat er in de periode van overgang van opleiding naar het werkveld nog werk aan de winkel is, waaraan de conceptnota geen aandacht besteedt. Zij verwijst naar de tussenkomst van Steve Vandenberghe (cf. *infra*).

De diversiteit van de instroom maar ook van de lerarenopleiders is belangrijk. In de sp.a-nota 'De Leraar van Morgen' is duidelijk vermeld dat het lerarenkorps vervrouwelijkt en een beetje vergrijsd maar ook overwegend blank is, in tegenstelling tot de leerlingenpopulatie. Flexibele leerwegen voor specifieke doelgroepen zonder in te boeten op de kwaliteitseisen zijn belangrijk. Ook zijinstromers kunnen zorgen voor een divers lerarenkorps en de inbreng van andere competenties.

In de conceptnota staat dat er geen budgettaire consequenties zijn. Toon Martens was tijdens de hoorzitting duidelijk: hij gelooft niet in de voorgestelde hervorming zonder financiële tegemoetkoming. Flexibele trajecten organiseren,

zijinstromers aantrekken, kwalitatief hoogstaand onderwijs aanbieden en de fijnmazigheid zoals bij het CVO-aanbod verzekeren, kost geld. De hogescholen trekken nu al, terecht, aan de alarmbel als het gaat over hun financiering. Waar ziet de minister extra middelen?

Tot slot zegt de Vlor over de structuurhervorming: "De conceptnota die voorligt, zet sterk in op structuren: op het landschap, de organisatie en de (her)structurering van de lerarenopleidingen. De brede, maatschappelijke discussie over de leraar van de toekomst die aan dit debat vooraf had kunnen gaan, werd de afgelopen maanden niet gevoerd. Er werd ook (nog) niet nagedacht over een mogelijke beroepenstructuur die met deze visie overeenkomt. Terwijl het toch logisch lijkt dat de inhoud van de lerarenopleiding hierop afgestemd wordt." Er wordt met andere woorden te eenzijdig ingezet op een structuurhervorming terwijl heel wat inhoudelijke vragen momenteel onbeantwoord zijn. Zij vreest dat het eenzijdig 'verhogescholen' en 'veruniversiteiten' van de lerarenopleiding zonder een echte waarborg voor de fijnmazigheid de instroom niet zal verhogen, noch diverser maken. Dat geldt des te meer voor het zorgen voor voldoende praktijkleerkrachten.

2.4. Vragen en opmerkingen van Steve Vandenberghe

Steve Vandenberghe was verheugd dat er eindelijk een conceptnota over de lerarenopleiding is omdat die aan opfrissing toe is. Maar hij is ontgoocheld over de inhoud. Hij sluit zich aan bij het advies van de Vlor: te veel structuren en te weinig over de inhoud. Zo wordt voor de concrete invulling van de lerarenopleidingen professionele bachelors kleuteronderwijs en lager onderwijs (punt 3.2.6.1 van de conceptnota) verwezen naar het summiere punt 3.2.4. Behalve de aandacht voor Nederlands is er geen enkele visie terug te vinden over de opleiding van leerkrachten van het basisonderwijs. Specifieke elementen die versterkt moeten worden of specifieke verwachtingen zijn niet terug te vinden.

Alhoewel het ook al ter sprake kwam bij het lerarenloopbaanpact, is het noodzakelijk dat ook in verband met de lerarenopleiding de nodige aandacht gaat naar aanvangsbegeleiding en de schoolcultuur. Ook de stagebegeleiding is belangrijk. Hij was geïntrigeerd door prof. dr. Geert Kelchtermans die stelde dat de stage ook moet gebruikt worden om de schoolwerking kritisch in vraag te stellen en te professionaliseren. Het vereist een leerbereidheid van de ontvangende school en een ommezwaai op visie van een stage als eenrichtingsverkeer en een zeer sterke wisselwerking tussen school, lerarenopleiding, stagebegeleider, mentor en de leerling. Dat komt niet aan bod in de conceptnota en hij vraagt om dit element toe te voegen. Hij vraagt zich af of het stageregistratiesysteem hieraan tegemoetkomt en of er niet beter geïnvesteerd wordt in een goede samenwerking.

De sp.a stelt voor om ruimte vrij te maken voor lesvoorbereidingen en tijd voor de begeleiding van de beginnende leerkracht, en ruimte voor begeleiding door ervaren leerkrachten. Dat moet getoetst worden aan de financiële haalbaarheid en mogelijkheden (zie ook *Vragen om uitleg* VI.Parl. 2015-16, nr. 2347). Hij is verheugd over het stijgend besef van de cruciale rol die directies hierin moeten spelen. Hij herhaalt zijn pleidooi voor leiderschap en pedagogische coaching. Hoe zal de minister dat inpassen in de conceptnota?

2.5. Vragen en opmerkingen van Koen Daniëls

Koen Daniëls verwijst naar de boeiende hoorzitting en wenst nog enkele elementen aan te halen. Voor de zijinstroom mag de opleiding niet te administratief zijn en moet nagegaan worden hoe de EVC kunnen worden meegenomen. Zij moeten overhaald kunnen worden om les te geven. Bij de inkanteling van de CVO's in de

hogescholen en universiteiten mag hun expertise niet verloren gaan. De leerlingen van de CVO's hebben een ander profiel dan de huidige werkstudenten.

Over de inhoud van de lerarenopleiding is niet heel veel terug te vinden in de conceptnota. Dat is logisch omdat ze handelt over waar wie wordt opgeleid. Op basis van de evaluatie van de lerarenopleidingen van 2012 werden in het regeerakkoord drie kernpunten weerhouden: de vakkennis, de vakdidactische vaardigheden, en het klasmanagement. Hieraan zal moeten voortgewerkt worden. Er zijn de werkgroepen maar de output is momenteel beperkt.

Hij vindt het positief dat er eindelijk educatieve masters worden ingericht. In de verschillende vakgebieden kunnen zo didactici worden opgeleid die het vakgebied beheersen.

Wat de leerkrachten van de lerarenopleiding betreft, krijgt Koen Daniëls regelmatig van studenten te horen dat zij vaak geen praktijkervaring hebben. Dat moet aangepakt worden maar daarom niet decretaal.

Zijn fractie is voorstander van de niet-bindende toelatingsproef om de juiste profielen aan te trekken: studenten met de nodige basisvaardigheden en -capaciteiten en de juiste ingesteldheid. Het gaat ten slotte om onderwijs en niet een vrijetijdsbesteding.

Als het gaat over de diversiteit van het lerarenkorps, vindt hij 'kansengroepen' een foute woordkeuze. Het is logisch dat het lerarenkorps divers moet zijn, maar zonder te morrelen aan de kwaliteit of de normen te verlagen. Door de hervorming van het secundair onderwijs worden maatregelen genomen om alle leerlingen te versterken met de bedoeling om een betere doorstroom te krijgen, ook voor de lerarenopleidingen.

Hij wijst ten slotte op de zogenaamde nazorg in de school. Het verhaal eindigt niet na de opleiding. De verantwoordelijkheid hiervoor wordt over en weer geschoven tussen de hogescholen, de gewone scholen, de pedagogische begeleiding en de lerarenopleiding. Hij vraagt om hiervoor aandacht te hebben bij de verdere uitwerking.

2.6. Vragen en opmerkingen van Jan Durnez

Jan Durnez merkt op dat hij de conceptnota heeft gelezen als een voorwaarden-scheppend model om allerlei elementen een plaats te geven. Hij onderschrijft wel een aantal van de gemaakte opmerkingen maar ze passen minder in deze manier van concipiëren.

Uit de hoorzitting heeft hij het pleidooi onthouden om te stoppen met defecit-benadering en te vertrekken van de capaciteiten van de studenten en jonge leerkrachten.

Er moet inderdaad verder worden nagedacht over hoe jonge leerkrachten bijvoorbeeld moeten omgaan met de onderwijsinspectie, welke nascholing ze kunnen volgen, hoe zij moeten omgaan met directies enzovoort.

In verband met de fijnmazigheid en het aanbod stelt de conceptnota dat de bestaande vestigingsplaatsen worden behouden. Hij stelt vast dat er grote onevenwichten zijn als het gaat om de gebiedsdekking. Kan dit worden aangepast?

2.7. Vragen en opmerkingen van Kathleen Krekels

Kathleen Krekels verwijst naar de quote in de powerpointpresentatie: "We willen leraren die tegelijkertijd een kei zijn in hun vak en helden voor de klas.". Dat is wat de betrachting moet zijn met de conceptnota. De niet-bindende toelatingsproef is belangrijk om een instroom te hebben van de juiste profielen, namelijk leerkrachten met een hart en een engagement voor leerlingen. Tegelijk moeten ze ook afstand kunnen bewaren, wat niet evident is. Zij herinnert zich een gesprek met een arts over het ingangsexamen arts/tandarts. Hij merkte op dat de selectie wel de slimste studenten selecteert, maar dat een arts ook een zekere emotionele intelligentie moet hebben om met patiënten te kunnen omgaan.

Wat de opleiding zelf betreft, herinnert ze aan de nieuwe manier van opleiden aan de VUB en de UCLL. Maar uiteindelijk zijn de lerarenopleiders hierin cruciaal. Zij moeten ook een levend voorbeeld kunnen zijn voor de toekomstige studenten.

Wat de inkanteling van de CVO's betreft, wil zij verwijzen naar Nederland waar men een postgraduaatsopleiding apart wil aanbieden met het oog op meer flexibiliteit. Kathleen Krekels is bezorgd over de mogelijkheden van de hogescholen om dezelfde flexibiliteit te kunnen aanbieden zoals de CVO's. Zelf heeft ze een zestal jaar geleden een verkorte bacheloropleiding gevolgd en weet ze uit ervaring dat de flexibiliteit en toegankelijkheid beperkt waren. Ze deelt dus de bezorgdheid van sommige CVO's wat dat betreft.

2.8. Vragen en opmerkingen van Jos De Meyer

Jos De Meyer stelt dat het lerarenberoep maatschappelijk belangrijk is en blijft. Er moet gezorgd worden voor voldoende – gelet op de grote uitstroom de komende jaren – kwalitatief opgeleide mensen. Vandaar ook het belang van de zijinstromers.

Hij suggereert ter inspiratie voor een betere overgang tussen de opleiding en de job, terug de stagiair-leraar in te voeren zoals die bestond tijdens het ministerschap van Daniël Coens. Stagiair-leraars waren voor een jaar vast verbonden aan een school met deels stagelopen en deels het tijdelijk invullen van open plaatsen die pasten bij het getuigschrift. Voltijds lesgeven was niet noodzakelijk. De eerste zes maanden ontving men 75% en de volgende zes maanden 90% van de normale wedde. Zo deed men meer ervaring op en was er een sterkere begeleiding.

2.9. Vragen en opmerkingen van Kathleen Helsen

Kathleen Helsen vindt het belangrijk dat, zoals gesuggereerd tijdens de hoorzitting, de basiscompetenties breder worden ingevuld. Een leerkracht moet bijvoorbeeld ook functioneren in een netwerk rond de school.

De drie opleidingsverstrekkers hebben elk hun eigen sterke punten. Die moeten behouden blijven zoals nu al gebeurt door sommige samenwerkingsverbanden op het terrein. Zij ziet wel hogescholen die de nodige flexibiliteit inbouwen in de opleiding, maar het is een belangrijk aandachtspunt, gelet op de opmerking van sommige hogescholen dat zij deze flexibiliteit niet kunnen waarborgen zonder bijkomende financiering.

Er is ook de discussie over de inschaling van de praktijkleerkracht op kwalificatieniveau 5 of 6. Voor haar is het belangrijk dat de lat voor de lerarenopleiding hoog ligt. Voor een vakleerkracht moeten twee belangrijke expertises aanwezig zijn. De vraag is welke vakexpertise en praktijkervaring minimum nodig zijn. Daarnaast moeten zij ook over dezelfde competenties en vaardigheden

beschikken als leerkrachten die een theoretisch vak onderwijzen. In de conceptnota leest zij dat onderzocht zal worden in welke mate voor hbo5 andere profielen wenselijk zijn. Dat is een goede oefening om na te gaan hoe andere profielen een rol kunnen spelen in het onderwijs.

Er mag voor haar nog meer aandacht gaan naar de professionalisering van de lerarenopleiders. Zij is het niet eens met de benadering van Koen Daniëls dat men absoluut zelf les moet hebben gegeven. Een hulpverlener moet ook niet eerst alle problemen ervaren hebben om een goede hulpverlener te zijn.

Wat de niet-bindende toelatingsproef betreft, heeft zij uitdrukkelijk aan de sprekers gevraagd of het zinvol was om er mee door te gaan. Zij had de indruk dat er nog weinig enthousiasme was hiervoor. De sprekers bleken ze toch alle kansen te willen geven maar pleitten ook voor een zeer goede opvolging om de nodige bijstellingen te doen en om de effecten naar bepaalde doelgroepen te meten. Als blijkt dat bepaalde doelgroepen minder instromen door de toelatingsproef, lijkt bijsturing noodzakelijk.

Er was ook weinig enthousiasme voor het stageregistratiesysteem. Het is aangewezen om rekening te houden met de opmerkingen van de sprekers over de verschillende contexten van scholen en de verschillende profielen van de studenten. Kan dat meegenomen worden in een dergelijk systeem?

Verder is het belangrijk om te onderzoeken hoe de lio's kunnen versterkt worden.

Tot slot brengt zij het pleidooi van de hogescholen in herinnering voor een ambassadeur voor de leerkracht. Ze verwijst naar de positieve effecten van de zorgambassadeur.

3. Antwoorden van minister Hilde Crevits

Minister *Hilde Crevits* concludeert uit de grote betrokkenheid tijdens de bespreking dat conceptnota's wel degelijk nut hebben (cf. debat plenaire vergadering van 29 juni 2016).

Wat de laatste opmerking van mevrouw Helsen betreft over een positieve imagocampagne verwijst ze naar een toespraak tijdens een proclamatie van een afgestudeerd burgerlijk ingenieur die leerkracht werd, wat destijds door zijn moeder niet op applaus werd onthaald. De minister stelt ook de retorische vraag welke klassenraad einde secundair onderwijs aan jongeren met universitaire ambities, adviseert om leerkracht te worden. Een communicatiecampagne kan enig effect hebben, maar vooral ouders en adviserende leerkrachten zullen overtuigd moeten worden. Ze wil zich engageren voor een dergelijke campagne maar zal moeten geflankeerd worden door andere maatregelen.

Wat de kritiek op de samenstelling van de taskforce betreft, repliceert de minister dat alle groepen gelijkwaardig werden opgenomen. De hogescholen en universiteiten waren vertegenwoordigd door hun koepelvereniging waardoor terugkoppeling en overleg gemakkelijker verlopen. Voor de CVO's was dat niet het geval. Zij zijn vertegenwoordigd via de onderwijskoepels en -netten die een delegatie afvaardigde. De spreker voor de CVO's tijdens de hoorzitting vertegenwoordigde niet alle CVO's, zoals de grotere CVO's. De actiegroep 'Red-de-Zijstroom' vertegenwoordigt ongeveer iets meer dan de helft van de cursisten. Verschillende andere CVO's zijn momenteel in gesprek met hogescholen en universiteiten om net op hun vestigingsplaats nog opleidingen aan te bieden en gebruik te maken van hun expertise.

De teneur van sommige tussenkomsten tijdens de hoorzitting heeft de minister doen schrikken. Ze was ongelukkig over een aantal uitspraken van Toon Martens

maar zij vermoedt dat hij niet gesproken heeft namens alle hogescholen maar een persoonlijk sentiment heeft vertolkt. De reacties van een aantal hogescholen om het kind niet met het badwater weg te gooien, wijzen daar op. Ze vindt het echter bijzonder vreemd dat er wordt gezegd dat er niet wordt geïnvesteerd in differentiatie in de lerarenopleiding, terwijl van elke leerkracht en kleuterleidster verwacht wordt dat er wordt gedifferentieerd. Dit staats haaks op de filosofie van het M-decreet. Hogescholen en universiteiten moeten net voluit de kaart van differentiatie trekken voor de toekomst van ons onderwijs.

Het EVALO-rapport waarnaar werd verwezen, en de sterkte van de CVO's in differentiatie, gaat vooral over de modules die aangeboden worden aan cursisten zonder diploma secundair onderwijs. Zij kunnen echter alleen daar terecht. Wat flexibiliteit betreft, is het voor de minister erg belangrijk dat de expertise van de verschillende aanbieders wordt samengebracht.

In Nederland is er inderdaad één traject postgraduaat maar vindt er vooral een 'ver-mastering' plaats inzake lerarenopleiding.

Op de kritiek dat wat voorligt een loutere structuurhervorming is, antwoordt de minister dat er nog inhoudelijke verbeteringen mogelijk zijn, bijvoorbeeld in de passages aangehaald door Steve Vandenberghe. De keuze om de toekomstige lerarenopleiding in te schalen op kwalificatieniveau 6 of 7 is echter een sterke inhoudelijke keuze. Het was ook de uniforme vraag van de taskforce. Het onderzoek naar de mogelijkheid van een opleiding op niveau 5 is niet om de opleidingen op niveau 6 of 7 onderuit te halen of om dit te beperken tot de praktijkleren. Zij verwijst naar de vraag om uitleg van Steve Vandenberghe over de inschakeling van onderwijsassistenten (*Vragen om uitleg* VI. Parl. 2015-16, nr. 2176). Een profiel in onderwijs op niveau 5 is ook het voorwerp van een van de werkgroepen.

De taskforce meent dat de huidige basiscompetenties nog actueel genoeg zijn en dus niet fundamenteel in vraag moeten worden gesteld. Qua inhoud en wat het niveau betreft, is bijsturing wel mogelijk.

De niet-bindende toelatingsproef werd bij aanvang van de zittingsperiode besproken met de hogescholen en universiteiten. Zij wilden hierin hun verantwoordelijkheid nemen en kregen hiervoor een budget. Het werd niet van bovenaf opgelegd. Johan Veeckman heeft tijdens de hoorzitting gevraagd om deze toelatingsproef alle kansen te geven. De eerste pilots werden uitgevoerd. De impact is nog niet bekend maar het kan wel leiden tot een opwaardering van de lerarenopleiding. Een van de grote troeven is dat ook na de eerste examens in januari de hogescholen al een vergelijking kunnen maken met de instaproef en op basis van de resultaten de studenten kunnen bijsturen. Studenten kunnen zo ook inschatten welke hun werkpunten zijn. Bovendien hoeft instromen vanuit een technische richting geen probleem te zijn. Wat relevant is, is de output. De instroom hangt ook samen met het imago van het leerkrachtenberoep. Behoeft aan een meer diverse instroom is geen reden om de lat te verlagen, benadrukt de minister. Belangrijk zijn goede startcompetenties.

Van leraren wordt terecht veel verwacht maar men moet ook realistisch zijn. Welke competenties worden wanneer verwacht? Daarom zullen beheersingsniveaus voor de bestaande competenties worden bepaald. Dat kadert ook binnen het levenslang leren en professionaliseren. Zij wijst er wel op dat een leerkracht nooit expert kan zijn op alle vlakken en dat hij of zij in de toekomst meer dan ooit onderdeel zal zijn van een team. Dat geldt des te meer nu de nadruk wordt gelegd op differentiatie in de klas.

In verband met de opmerkingen van Elisabeth Meuleman over het gebrek aan diversiteit bij instroom en uitstroom verwacht de minister veel van de inhoudelijke werkgroepen. Daarin is alle expertise verenigd en aan hen werd gevraagd om dit verder te bekijken. Er zijn nog geen pasklare oplossingen voorhanden. Ze heeft die ook niet gehoord tijdens de hoorzitting. Er is dus nog werk aan de winkel.

De professionalisering van de lerarenopleiders is ook een uitgangspunt van de conceptnota. Er werd een voorstel gedaan door de voormalige expertisenetwerken van Leuven en Gent en VELOV om via een denktank Vlaanderenbreed een aanbod en visie uit te werken.

De opmerkingen tijdens de hoorzitting over het stageregistratiesysteem hebben de minister verrast. Het is fout om te denken dat de bedoeling is om een stagestudent automatisch te koppelen aan een stageschool. Ze zullen samen een match moeten vinden. De bedoeling is om vraag en aanbod samen te brengen en een beter zicht erop te krijgen. Het systeem voorziet diverse soorten stages: observatiestages, participatiestages, actieve en zelfstandige stages. Zij worden sowieso in overleg vastgelegd. De meerwaarde zit in het samenbrengen ervan. Er zal verder over worden overlegd.

De controle van de basiskennis is verzekerd door de toets nieuwe opleiding van de educatieve master en via de kwaliteitscheck voor de bacheloropleidingen door de NVAO.

Voor de minister is het belangrijk dat de lio's worden opengetrokken naar alle lerarenopleidingen en niet enkel voor de CVO's. Dit met aandacht voor de minimale competenties voor men kan lesgeven.

De bezorgdheid over de zijinstroom deelt de minister. Het traject moet uiteraard haalbaar zijn en er moet rekening worden gehouden met de EVC's. Voor dat laatste werkt zij met minister Muyters aan een uniform decretaal kader. Momenteel is er afhankelijk van de sector een ander of geen kader voorhanden. Daarnaast is maximale toegankelijkheid en een flexibel aanbod noodzakelijk. De werkgroep zijinstroom wordt voorgezeten door iemand van de CVO's. Zij maakt zich sterk dat het aanbod fijnmazig kan blijven en dat ze aan de slag gaan met de inhoudelijke keuze voor kwalificatieniveau 6 en 7. Zij zal geen onderwijsbevoegdheid geven aan CVO's voor deze kwalificatieniveaus. Wat de vestigingsplaatsen betreft, kunnen zij zeer zeker een rol blijven spelen in de toekomst.

Er werd verwezen naar de rol van scholen en directies bij de stage, maar stagiairs moeten ook een leerkader aangereikt krijgen. Ze begrijpt echter niet dat scholen klagen over de kwaliteit van de jonge leerkrachten maar niet tegelijk de deuren breed open zet voor stages.

De minister heeft in de tussenkomsten geen opmerkingen gehoord dat er niets zou moeten aangepast worden aan de lerarenopleiding. Net zo min heeft ze grote pleidooien gehoord om een kwalificatieniveau 5 sowieso te behouden. Ze heeft voorzichtige pleidooien gehoord voor de specifieke lerarenopleiding maar geen echt zware kritiek voor de keuze voor kwalificatieniveau 6 en 7. Wel hoorde zij kritiek op het feit dat er weinig empathische interactie is tussen hogescholen en CVO's. Zij vraagt dat de CVO's nagaan hoe ze maximaal hun waarde kunnen valoriseren en dat de hogescholen dit niet vanuit een ivoren toren gaan bekijken maar het belang van de jongeren vooropstellen.

Wat de blinde vlekken in de spreiding van het aanbod betreft, zijn er volgens de minister kansen op samenwerkingsverbanden met de CVO's. Wel kan niet iedereen zomaar en overal starten met nieuwe opleidingen. Dat moet verder worden bekeken.

In verband met de financiële middelen stelt de minister vast dat er heel wat expertise bestaat maar dat deze wordt gefinancierd volgens drie verschillende systemen. Dat staat de bundeling van middelen en expertise in de weg. Door duidelijke keuzes te maken kunnen nog efficiëntiewinsten worden geboekt.

De minister zal verslag uitbrengen over de resultaten van de werkgroepen. Ze bezorgt ook de input van de hoorzitting en van deze gedachtewisseling aan de werkgroepen.

4. Replieken

Koen Daniëls heeft niemand horen pleiten voor kwalificatieniveau 5, maar de bestaande expertise moet behouden blijven. Het gaat om een inkanteling en geen overname. Zoals *Kathleen Krekels* verwoordde is de zijinstroom belangrijk op alle niveaus.

Hoe ver staan de werkgroepen met denken over de effectieve inhoud van de lerarenopleiding?

Jan Durnez onderschrijft de opmerkingen van de minister over een empathische houding. Als het gaat over empathie wenst hij echter ook geen herhaling van de slechte ervaringen zoals bij de inkanteling van de academiserende opleidingen van de hogescholen in de universiteiten. *Kathleen Helsen* en *Koen Daniëls*, namens zijn fractie, ondersteunen die opmerking.

Minister Hilde Crevits dankt Jan Durnez voor zijn opmerkingen. Voor haar is de toetssteen dat de student er beter van moet worden.

Raadgever *Sofie Landuyt*, namens de minister, bevestigt dat de bepaling van de inhoud van de lerarenopleiding expliciet wordt meegenomen in de werkgroep bachelor kleuteronderwijs en lager onderwijs voor die opleidingen, in de werkgroep educatieve master voor het secundair onderwijs en de werkgroep bachelor en educatieve master in de kunsten. Ze merkt wel op dat de krijtlijnen zullen uitgewerkt worden maar dat er ook nog de autonomie van de instellingen is. Er zal dus niet een Vlaanderenbreed opleidingsmodel worden vastgelegd.

De werkgroepen zullen voor het zomerreces, op een uitzondering na, allemaal een eerste maal zijn samengekomen. Zij zullen verder werken in het najaar van 2016 tot aan de deadline van januari 2017.

Kathleen HELSEN,
voorzitter

Koen DANIELS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

bso	beroepssecundair onderwijs
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
EVALO	Evaluatie lerarenopleiding
EVC	elders verworven competentie
hbo5	hoger beroepsonderwijs 5
lio	leraar in opleiding
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
tso	technisch secundair onderwijs
UCLL	UC Leuven-Limburg
VELOV	Vereniging Lerarenopleiders Vlaanderen
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
VUB	Vrije Universiteit Brussel